

Αρ. Φακ: ΑΥΤ. 27/2020 & Ε.Μ.Π.Τ. 6/2020

**ΕΘΝΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ
ΤΩΝ ΒΑΣΑΝΙΣΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΣΚΛΗΡΗΣ
ΑΠΑΝΘΡΩΠΗΣ ΚΑΙ ΕΞΕΥΤΕΛΙΣΤΙΚΗΣ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗΣ Η
ΤΙΜΩΡΙΑΣ**

ΕΘΝΙΚΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

**Έκθεση
αναφορικά με την επίσκεψη
στο Κέντρο Προσωρινής Υποδοχής και Φιλοξενίας
Μεταναστών «Πουρνάρα» στην Κοκκινοτριμιθιά,
ημερομηνίας 4 Δεκεμβρίου 2020**

Ερευνώντες Λειτουργοί: Κατερίνα Καλλητσιώνη & Κυριάκος Κυριάκου

Λευκωσία, 9 Δεκεμβρίου 2020

A. Εισαγωγή

1. Σύμφωνα με τα άρθρα 4 και 5 του Ν. 2(III)/2009, με τον οποίο η Κύπρος κύρωσε το Προαιρετικό Πρωτόκολλο στη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά των Βασανιστηρίων και άλλων μορφών Σκληρής, Απάνθρωπης ή Εξευτελιστικής Μεταχείρισης ή Τιμωρίας, ο Επίτροπος Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων έχει την αρμοδιότητα να διενεργεί ελεύθερα και σε τακτά χρονικά διαστήματα επισκέψεις σε χώρους όπου άτομα στερούνται ή πιθανόν να στερούνται της ελευθερίας τους.
2. Ως εκ τούτου, το απόγευμα της 4ης Δεκεμβρίου 2020, πραγματοποιήθηκε, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων μου ως Εθνικός Μηχανισμός Πρόληψης των Βασανιστηρίων, νέα απροειδοποίητη επιτόπια επίσκεψη στο Κέντρο Προσωρινής Υποδοχής και Φιλοξενίας Μεταναστών «Πουρνάρα» στην Κοκκινότριμιθιά, συνοδευόμενη από τους Λειτουργούς του Γραφείου μου, κ.κ. Κατερίνα Καλλητσιώνη και Κυριάκο Κυριάκου.
3. Σκοπός της νέας επίσκεψης ήταν, αφενός η διακρίβωση της πορείας υλοποίησης των εισηγήσεων που υποβλήθηκαν με την Έκθεση μου ημερομηνίας 23 Απριλίου 2020, αφετέρου, δε, η εκ του σύνεγγυς διαπίστωση των υλικών συνθηκών διαβίωσης των ατόμων που διαμένουν στο Κέντρο και κατά πόσον αυτές συνάδουν με τα διεθνή πρότυπα και εγγυώνται τη διασφάλιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών τους.

B. Εισηγήσεις Έκθεσης ημερομηνίας 23 Απριλίου 2020

4. Στην Έκθεση μου ημερομηνίας 23 Απριλίου 2020, οι εν λόγω εισηγήσεις αφορούσαν την λήψη μέτρων προς βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των διαμενόντων στο Κέντρο Πουρνάρα αναφορικά με την:
  - Επίσπευση της ολοκλήρωσης των κατασκευαστικών εργασιών επέκτασης και διαμόρφωσης του Κέντρου ώστε να καταστεί πλήρως λειτουργικό, με προτεραιότητα το χώρο στον οποίο συσσωρευόταν νερό γύρω και μέσα από κάποια αντίσκηνα, που δεν είχαν επιστρωμένο χαλίκι.

- Παρουσία ιατρού στο κέντρο επί καθημερινής βάσης.
  - Επίσπευση των εργασιών που θα επέτρεπαν την διενέργεια συνεντεύξεων. Η διενέργεια συνεντεύξεων κατά τρόπο ασφαλή ήταν αναγκαία ως προς την διαπίστωση/αξιολόγηση / υπολογισμό της ηλικίας των προσώπων τα οποία ισχυρίζονταν ότι ήταν ανήλικα, ώστε κανένας ανήλικος ως πρόσωπο που ανήκει σε ευάλωτες ομάδες να μην παραμείνει σε χώρο προσωρινής διαμονής.
  - Παρότι υπήρχε δυσκολία στην λήψη δακτυλικών αποτυπωμάτων ως μέρος της διαδικασίας υποβολής αίτησης ασύλου από άτυπους μετανάστες, λόγω των μέτρων που είχαν για προστασία από την εξάπλωση του ιού, αυτό έπρεπε να γινόταν ευθύς αμέσως λήξουν τα μέτρα προστασίας, ενώ στο ενδιάμεσο κανένας άτυπος μετανάστης δεν θα έπρεπε να μένει χωρίς διαμονή, διατροφή και αναγκαία ιατροφαρμακευτική περίθαλψη.
  - Παράδοση όλων των ειδικών φαναριών (λουξ) ώστε να υπάρχει ξεχωριστά ένα στο κάθε αντίσκηνο.
  - Συνεχής παρακολούθηση για εντοπισμό ευάλωτων ομάδων και την έγκαιρη απομάκρυνση τους, καθώς και συνεχής ενημέρωση των διαμενόντων για τα επιβαλλόμενα μέτρα ατομικής υγιεινής και προστασίας, ως επίσης και διατήρηση και εντατικοποίηση των μέτρων καθαριότητας και απολύμανσης.
  - Να μην οδηγηθεί το Κέντρο σε φαινόμενα υπερπληθυσμού, λαμβάνοντας πάντοτε υπόψη ότι η μετατροπή του από κέντρο υποδοχής σε κλειστό κέντρο έγινε μόνο για λόγους που σχετίζονταν με τα έκτακτα μέτρα που είχαν ληφθεί για την αντιμετώπιση του ιού και είχαν ευθύς εξαρχής προσωρινό χαρακτήρα.
  - Σε καμία περίπτωση να μην αρνηθεί σε οποιοδήποτε πρόσωπο η έξοδος για κάλυψη αναγκών που δεν μπορούσαν να καλυφθούν από το συγκεκριμένο χώρο, ανάγκες οι οποίες πιθανόν να σχετίζονταν με λόγους υγείας και λογούς ανθρωπιστικούς.
6. Σε σχέση με τις πιο πάνω εισηγήσεις , ο Υπουργός Εσωτερικών μας ενημέρωσε πως είχαν γίνει οι ακόλουθες ενέργειες προς υλοποίησή τους:
- Στο Κέντρο υλοποιήθηκαν κατασκευαστικά έργα προς βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των διαμενόντων, όπως βελτίωση της κατάστασης του εδάφους, εγκατάσταση ειδικού φωτισμού σε

κάθε αντίσκηνο και έναρξη της σταδιακής αντικατάστασης των αντίσκηνων με προκατασκευασμένα σπιτάκια.

- Είχε επαναρχίσει η διενέργεια συνεντεύξεων στο πλαίσιο των διαδικασιών εξέτασης αιτήσεων ασύλου σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο.
- Οι διαμένοντες στο Κέντρο που ανήκαν στις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού, εντοπίζονταν πλέον άμεσα, ενώ στις περιπτώσεις ανηλίκων, εφαρμόζονταν αμέσως οι διαδικασίες αξιολόγησης της ηλικίας τους και μεταφέρονταν εκτός του Κέντρου σε συνεργασία με τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας.
- Εφαρμόστηκαν μέτρα υγείας και προστασίας, σε σχέση με τα οποία οι διαμένοντες στο Κέντρο ενημερώνονταν επαρκώς, ενώ στο Κέντρο πραγματοποιούνταν τακτικά απολυμάνσεις.
- Οι διαμένοντες στο Κέντρο μπορούσαν να μετακινούνται εκτός του Κέντρου για να επισκέπτονται Υπηρεσίες/Αρχές.

Γ. Περί Λοιμοκαθάρσεως (Καθορισμός Μέτρων για Παρεμπόδιση της Εξάπλωσης του Κορωνοϊού COVID-19) Διατάγματα

7. Με τη δημοσίευση των περί Λοιμοκαθάρσεως (Καθορισμός Μέτρων για Παρεμπόδιση της Εξάπλωσης του Κορωνοϊού COVID-19) Διαταγμάτων (αρ. 52 και αρ. 55) του 2020, ημερομηνιών 12 και 28 Νοεμβρίου 2020, αντίστοιχα, η άδεια για μετακίνηση εκτός κέντρου έχει ανασταλεί για όσο χρονικό διάστημα το εν λόγω διάταγμα βρίσκεται σε ισχύ.
8. Συγκεκριμένα, στα εν λόγω Διατάγματα περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων και οι ακόλουθες πρόνοιες:

«...Απαγορεύεται η είσοδος και/ή έξοδος από τα κέντρα υποδοχής, φιλοξενίας και κράτησης αιτητών ασύλου οποιουδήποτε προσώπου, πλην της εισόδου των νεοεισερχομένων αιτητών ασύλου:

Νοείται ότι, επιτρέπεται η είσοδος και/ή έξοδος από τα εν λόγω κέντρα για τους εργαζόμενους και η κατ' εξαίρεση είσοδος και/ή έξοδος για ανθρωπιστικούς και/ή ιατρικούς λόγους και/ή για άλλους σοβαρούς λόγους, όπως για σκοπούς πρόσβασης

στο Δικαστήριο, κατόπιν σχετικής άδειας του Υπουργού Εσωτερικών,

Πρόσωπο, το οποίο αφικνείται και/ή εισέρχεται παράνομα στο έδαφος της Δημοκρατίας παραμένει για 14 ημέρες από την άφιξη του σε χώρους υποχρεωτικής απομόνωσης (καραντίνα) που υποδεικνύει η Δημοκρατία:

Νοείται ότι, αιτητές ασύλου, οι οποίοι εισέρχονται, τοποθετούνται και/ή υποχρεούνται να διαμένουν στα κέντρα υποδοχής, φιλοξενίας και/ή κράτησης αιτητών ασύλου τίθενται σε χώρους υποχρεωτικής απομόνωσης (καραντίνα) για 14 ημέρες, πριν την οποιαδήποτε επαφή τους με τους ήδη υφιστάμενους διαμένοντες και ακολουθείται, σε κάθε περίπτωση, το σχετικό ιατρικό πρωτόκολλο...».

Δ. Επιτόπια Επίσκεψη ημερομηνίας 4 Δεκεμβρίου 2020

I. Συνεργασία με τους Υπεύθυνους και το προσωπικό του Κέντρου

9. Κατά την επίσκεψη παρατηρήθηκε εποικοδομητικό πνεύμα συνεργασίας τόσο από τους Υπεύθυνους του Κέντρου, όσο και από τα μέλη του προσωπικού που εργάζονταν το χρόνο της επίσκεψης και μας επιπράπηκε η πρόσβαση σε όλους τους χώρους του Κέντρου σε σχέση με τους οποίους είχε ζητηθεί η είσοδος, βάσει των προνοιών του άρθρου 5 του Ν. 2(III)/2009.
10. Διαπιστώθηκε δε, ότι τόσο οι Υπεύθυνοι του χώρου, όσο και το προσωπικό είχαν ικανοποιητική γνώση των αρμοδιοτήτων του Εθνικού Μηχανισμού Πρόληψης των Βασανιστηρίων.

II. Υλικές συνθήκες

11. Την ημέρα της επίσκεψης διέμεναν στο Κέντρο 968 άτομα, εκ των οποίων τα 365 στον κυρίως χώρο του Κέντρου και τα υπόλοιπα 603 στους χώρους του Κέντρου που διαμορφώθηκαν ειδικά ως χώροι απομόνωσης/καραντίνας (βλ. παρ. **IV** πιο κάτω).
12. Εκ των 968 ατόμων, τα 755 είναι άντρες και τα 213 γυναίκες. Επίσης, τα 865 άτομα είναι ενήλικα και τα 103 ανήλικα ή κατ' ισχυρισμόν ανήλικα.

13. Όπως μας ανέφεραν οι Υπεύθυνοι του Κέντρου κατά το χρόνο της επίσκεψης, το 60% περίπου των διαμενόντων στο Κέντρο είναι Αφρικανικής καταγωγής, το 30% Συριακής καταγωγής και το υπόλοιπο 10% είναι Ασιατικής καταγωγής (5% από χώρες της Μέση Ανατολή και 5% από άλλες ασιατικές χώρες).
14. Κατά το χρόνο της επίσκεψης οι χώροι διαμονής των φιλοξενούμενων διαχωρίζονταν ως ακολούθως:
- **Κυρίως χώρος του Κέντρου** όπου, εν αντιθέσει με την προηγούμενη επίσκεψη μας στο χώρο, υπάρχουν πλέον 68 προκατασκευασμένα σπιτάκια και 11 σκηνές, όπου διαμένουν χωριστά οι ενήλικες άντρες και γυναίκες. Όλες οι γυναίκες διαμένουν σε σπιτάκια.
  - **Ζώνη Ασφαλείας (safe zone)**, στην οποία φιλοξενούνται σε διαφορετικούς χώρους οι οικογένειες, τα ασυνόδευτα ανήλικα ή/ και κατ' ισχυρισμόν ανήλικα κορίτσια και τα ασυνόδευτα ανήλικα ή/και κατ' ισχυρισμόν ανήλικα αγόρια. Για τη διαφύλαξη της ασφάλειας και της προστασίας των φιλοξενούμενων στη ζώνη ασφαλείας, παρίσταται επί 24ώρου βάσεως φρουρός ασφαλείας.
  - **Χώρος Απομόνωσης/Καραντίνας** ο οποίος εκτείνεται σε τρεις ζώνες (Καραντίνα 1 έως 5, East Section & West Section).
17. Στους διαμένοντες στο Κέντρο παρέχονται τρία γεύματα ημερησίως, τα οποία παρασκευάζονται και μεταφέρονται στο Κέντρο από ιδιωτική εταιρεία τροφοδοσίας. Η δε διανομή του φαγητού στους διαμένοντες, γίνεται σε διαφορετικές ώρες προς αποφυγή συνωστισμού και της άμεσης επαφής συγκεκριμένων ομάδων διαμενόντων που ενδεχομένως να προκαλέσει εντάσεις.
18. Σε κατ' ιδίαν συνομιλία που είχαμε με τους διαμένοντες στο Κέντρο μας ανέφεραν ότι η ποιότητα του φαγητού είναι αρκετά καλή και δεν εκφράστηκε οποιοδήποτε παράπονο σε σχέση με αυτό το θέμα.
19. Σε όλους τους διαμένοντες παρέχονται είδη ατομικής υγιεινής, όπως σαμπουάν, σαπούνι κλπ.. Αξίζει δε να αναφερθεί ότι όπως διαπιστώθηκε και από την επίσκεψη, αλλά και όπως μας ανέφεραν οι Υπεύθυνοι του Κέντρου, εξακολουθούν να τηρούνται αυστηρά τα υγειονομικά μέτρα που λήφθηκαν για την αντιμετώπιση της πανδημίας του COVID-19 (θερμομέτρηση, απολύμανση, αντισηπτικά, είδη ατομικής προστασίας).

20. Πλέον στο Κέντρο, διεξάγονται κανονικά οι διαδικασίες εξέτασης αιτήσεων ασύλου, καθώς και οι συνεντεύξεις από την Αστυνομία και άμεσα το Τμήμα Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης εκδίδει στους διαμένοντες Βιβλιάριο Αλλοδαπού (Alien Book), γεγονός που, σύμφωνα με τους Υπεύθυνους, συμβάλλει στην αποφυγή των εντάσεων και στην ομαλή λειτουργία του Κέντρου.
21. Περαιτέρω, για την εύρυθμή λειτουργία του Κέντρου, παρέχεται στους διαμένοντες, επί 24ώρου βάσεως, διερμηνεία.

III. Πρόσβαση σε Ιατροφαρμακευτική Περίθαλψη

22. Βάσει των όσων μας ανέφεραν οι Υπεύθυνοι, στο χώρο του Κέντρου παρίσταται ιατρός μέρα παρά μέρα (Δευτέρα, Τετάρτη και Παρασκευή), ο οποίος εξετάζει όσους χρήζουν ιατρικής εξέτασης, προβαίνει στις αναγκαίες αιμοληψίες, εμβολιασμούς και άλλες εξετάσεις .
23. Επίσης, καθ' όλο το 24ωρο στο Κέντρο παρίσταται νοσηλεύτης, πλην όμως, όπως μας ελέγχθη και από τον επι καθηκοντι νοσηλεύτη δεν επαρκεί για την κάλυψη όλων των αναγκών του Κέντρου, αφού η παρουσία τους περιορίζεται σε ένα άτομο ανά βάρδια.
24. Στους διαμένοντες, παρέχεται δωρεάν η αναγκαία φαρμακευτική αγωγή. Ειδικότερα, κατόπιν σχετικής συνταγογράφησης από τον ιατρό, η προμήθεια των φαρμάκων γίνεται από τα κρατικά νοσηλευτήρια, ωστόσο, συγκεκριμένα φαρμακευτικά σκευάσματα που παρέχονται μέσω του ΓΕΣΥ δεν υπάρχουν ή/και εξαντλούνται στα κρατικά νοσηλευτήρια, με επακόλουθο να δυσχεραίνεται η προμήθεια τους και η παροχή τους. Το συγκεκριμένο ζήτημα, σύμφωνα με τους Υπεύθυνους παλαιότερα αντιμετωπιζόταν με την προμήθεια των φαρμάκων από τον ιδιωτικό τομέα, πλην όμως πλέον δεν υπάρχει διαθέσιμο κονδύλι για το σκοπό αυτό.
25. Περαιτέρω, όπως μας ελέγχθη παρατηρείται καθυστέρηση στην έκδοση των σχετικών καρτών υγείας των διαμένοντων για να προσέρχονται στα κρατικά νοσηλευτήρια.

IV. Χώροι καραντίνας/απομόνωσης

26. Όπως αναφέρθηκε και πιο πάνω, κατά το χρόνο της επίσκεψης μας στο Κέντρο, **στους ειδικά διαμορφωμένους χώρους καραντίνας/απομόνωσης, φιλοξενούνταν 603 άτομα.** Σύμφωνα με τους Υπεύθυνους, και με βάση το σχετικό Διάταγμα του Υπουργού Υγείας, όλα τα άτομα κατά την εισδοχή τους στο Κέντρο, βάσει και των υγειονομικών πρωτοκόλλων, μεταφέρονται αρχικά για 14 ημέρες και μέχρις ότου διενεργηθούν οι απαραίτητες ιατρικές εξετάσεις, στους χώρους καραντίνας/απομόνωσης.
27. Οι εν λόγω χώροι είναι διαχωρισμένοι σε τρεις ζώνες και τα άτομα που είναι περιορισμένα στους εν λόγω χώρους, διαμένουν αποκλειστικά σε αντίσκηνα.
28. Σύμφωνα με τα όσα διαπιστώθηκαν περαιτέρω κατά την επίσκεψη μας, στον εξωτερικό χώρο του Κέντρου ήταν τοποθετημένα προκατασκευασμένα σπιτάκια που πρέπει να τοποθετηθούν στο Κέντρο, αφού συναρμολογηθούν. Τα εν λόγω σπιτάκια βρίσκονται εκεί από τα τέλη Οκτωβρίου, και όπως μας ελέχθηκε δεν ξεπερνούν τις πέντε ώρες για το καθένα ώστε να συναρμολογηθούν. Αντιθέτως η μέχρι σήμερα η συναρμολόγηση τους παραμένει σε εκκρεμότητα αποστερώντας από τους διαμένοντες την ασφαλέστερη διαμονή τους.
29. Στους χώρους καραντίνας 1 έως 5 που βρίσκονται στην αριστερή πλευρά του Κέντρου, όπως διαπιστώθηκε από την επίσκεψη αλλά και από τη συνομιλία μας με τους Υπεύθυνους του χώρου, παρότι υπάρχει ικανοποιητικός αριθμός χώρων υγιεινής (τουαλέτες, ντους), παρουσιάζονται προβλήματα στην συνεχή ηλεκτροδότηση, με επακόλουθο να ανακύπτουν προβλήματα στη χρήση τους, όπως για παράδειγμα, στην απρόσκοπτη παροχή ζεστού νερού.
30. Περαιτέρω, στους χώρους αυτούς φαίνεται να υπάρχει σοβαρό πρόβλημα με το έδαφος, με αποτέλεσμα σε περιόδους έντονων βροχοπτώσεων να συσσωρεύεται νερό και λάσπες, κάτι το οποίο επιδεινώνει περαιτέρω τις συνθήκες διαβίωσης των φιλοξενουμένων (δεδομένου ότι διαμένουν σε αντίσκηνα). Σημειώνεται ότι οι Υπεύθυνοι του Κέντρου μας ενημέρωσαν ότι ως προς το πρόβλημα αυτό και προς απαμβλυνση του, αναμένεται η άμεση έγκριση σχετικού κονδυλίου από την Υπηρεσία Ασύλου για τη διαμόρφωση του εδάφους.
31. Στους χώρους καραντίνας East Section και West Section, που βρίσκονται στη δεξιά πλευρά του Κέντρου, δεν υπάρχει ηλεκτροδότηση, με επακόλουθο κάποιοι εκ των διαμενόντων να

προμηθεύονται ηλεκτρικό ρεύμα από άλλους χώρους του Κέντρου. Αυτό, σύμφωνα με τους Υπεύθυνους, ελλοχεύει σοβαρό κίνδυνο για την ασφάλειά τους. Περαιτέρω δε, λόγω της μη ηλεκτροδότησης των χώρων αυτών, δεν υπάρχει διαθέσιμο ζεστό νερό.

32. Προς αντιμετώπιση του προβλήματος που υπάρχει για την πλήρη και σε όλους τους χώρους ηλεκτροδότηση του Κέντρου, οι Υπεύθυνοι μας υπέδειξαν υποσταθμό ΑΗΚ, ο οποίος όμως ακόμα βρίσκεται υπό κατασκευή και δεν μπορεί να τεθεί σε λειτουργία.
33. Επίσης, στους υπό αναφορά χώρους, υφίσταται ο χώρος καραντίνας υπ' αρ. 8, όπου διαμένουν τα άτομα που είναι θετικά στον ιό COVID-19. Στον εν λόγω χώρο, όπως μας ανέφεραν οι Υπεύθυνοι του Κέντρου, βρίσκονται **στο παρόν στάδιο 23 άτομα, τα οποία εξυπηρετούνται από μια μόνο τουαλέτα χωρίς να έχουν πρόσβαση σε ντους.**
34. Η απόφαση για παραμονή των εν λόγω ατόμων στο Κέντρο, παρότι είναι θετικά στο covid 19, λήφθηκε ενόψει της μη δυνατότητας στο παρόν στάδιο, της μεταφορά τους στον ειδικά διαμορφωμένο χώρο καραντίνας που έχει οριστεί στο Τερσεφάνου λόγω υπερπληρότητας του. Ωστόσο όπως μας αναφέρθηκε, για αντιμετώπιση του προβλήματος, αποφασίστηκε η δημιουργία και δεύτερου ειδικά διαμορφωμένου χώρου καραντίνας (καταλύματος) εκτός κέντρου (ειδικά διαμορφωμένου ξενοδοχείου) στο οποίο θα μπορούν να μεταφέρονται άτομα θετικά στον ιό άμεσα με τη λειτουργία του. Παραταύτα, η λειτουργία του δεν αναμένεται να καταστεί δυνατή πριν το τέλος του χρόνου.
35. Στους χώρους καραντίνας διαμένουν οικογένειες, μονήρη άτομα, ανήλικοι ή κατ' ισχυρισμόν ανήλικοι, σε διαφορετικά αντίσκηνα χωρίς όμως να υπάρχει διαχωριστική ζώνη ασφαλείας.
36. Ένεκα του υπερπληθυσμού που παρατηρείται στο Κέντρο, αρκετά άτομα τα οποία θα έπρεπε να είχαν μεταφερθεί εκτός της καραντίνας, εξακολουθούν να παραμένουν σ' αυτήν, λόγω έλλειψης χώρου στο κύριο μέρος του κέντρου.
37. Περαιτέρω δε, μας αναφέρθηκε ότι γύρω στα 200 άτομα τα οποία έχουν περάσει τις νενομισμένες διαδικασίες και μπορούν να εξέλθουν από το Κέντρο, στο παρόν στάδιο δε δύνανται, εξαιτίας του απαγορευτικού Διατάγματος που είναι σε ισχύ.

V. Ευάλωτες Ομάδες

38. Κατά την επίσκεψη μας διαπιστώθηκε, ότι στο Κέντρο διαμένουν και άτομα που ανήκουν στις ευάλωτες ομάδες.
39. Συγκεκριμένα, στο Κέντρο κατά την επίσκεψη μας φιλοξενούνται μεταξύ άλλων και 30 περίπου **ασυνόδευτα ανήλικα** ή κατ' ισχυρισμόν ανήλικα άτομα, εκ των οποίων τα 15 βρίσκονταν στους χώρους της καραντίνας. Σύμφωνα πάντοτε με τους Υπεύθυνους, 13 εξ αυτών των ατόμων είναι έτοιμοι για να μεταφέρονταν εκτός του Κέντρου αλλά εξαιτίας του απαγορευτικού Διατάγματος εξακολουθούν να βρίσκονται σε αυτό.
40. Περαιτέρω, στο Κέντρο διαπιστώθηκε ότι υπήρχαν και 5 εγκυμονούσες που διαμένουν σε προκατασκευασμένα σπιτάκια στην ασφαλή ζώνη, καθώς επίσης και ένα άτομο με αναπηρία, το οποίο μεταφέρθηκε στο Κέντρο από τις ΥΚΕ περί τις 7 με 10 ημέρες προηγουμένως. Παρότι το άτομο αυτό διαμένει σε προκατασκευασμένο σπιτάκι που είναι πλήρως προσβάσιμο από άτομα με αναπηρία, εντούτοις, ως άτομο που ανήκει σε ευάλωτη ομάδα, θα πρέπει να μεταφερθεί σε χώρο εκτός του κέντρου .
41. Περαιτέρω, σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο με προκατασκευασμένα σπιτάκια, φιλοξενούνται γυναίκες οι οποίες είναι πιθανά θύματα εμπορίας προσώπων.

E. Διαπιστώσεις

42. Όπως προκύπτει από τα πιο πάνω, από την τελευταία επίσκεψη μας στο Κέντρο τον Απρίλιο του 2020 και την υποβολή σχετικής Έκθεσης, λήφθηκαν αρκετά μέτρα προς τη σωστή κατεύθυνση και έχει γίνει σημαντική δουλειά απ' όλους τους εμπλεκόμενους (κυρίως με την αντικατάσταση μεγάλου αριθμού αντίσκηνων με προκατασκευασμένα σπιτάκια, δημιουργία safe zone για ανήλικους λήψη αιτήσεων ασύλου, ταχεία διεκπεραίωση διαδικαστικών διατυπώσεων όπως συνεντεύξεων κλπ.).
43. Περαιτέρω , δεν μου διαφεύγει ότι οι συνθήκες οι οποίες βιώνουμε το τελευταίο διάστημα, μετά και την έλευση του δεύτερου κύματος της πανδημίας, είναι πρωτόγνωρες για όλους μας καλώντας την

Πολιτεία να αντιμετωπίσει ένα πολυδιάστατο ζήτημα έχοντας ως κύριο άξονα την προστασία της δημόσιας υγείας και του δικαιώματος στην ζωή. Η δυσκολία όμως αυτή επουδενί δεν πρέπει να επιτρέπει περιορισμούς θεμελιωδών δικαιωμάτων που δεν είναι άκρως απαραίτητοι για την επίτευξη ενός συγκεκριμένου σκοπού και τα μέτρα που λαμβάνονται να είναι ανάλογα με τον σκοπό αυτό.

44. Ως εκ τούτου οι εν λόγω διαπιστώσεις όπως αναφέρονται αναλυτικά πιο κάτω θα πρέπει να τύχουν νέας αντιμετώπισης προς διαφύλαξη της άσκησης των θεμελιωδών δικαιωμάτων μέσα από τα νέα δεδομένα που δημιουργούνται με την συνεχή αύξηση μεταναστευτικών ροών. Συγκεκριμένα :

- Θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι οι αυξημένες μεταναστευτικές ροές που παρατηρούνται το τελευταίο διάστημα από τις μη ελεγχόμενες από τη Δημοκρατία περιοχές, καθώς επίσης και του Διατάγματος βάσει του οποίου απαγορεύεται επί του παρόντος η έξοδος από το Κέντρο, **το Κέντρο πλέον ασφυκτιεί. Ο υπερπληθυσμός** που παρατηρείται στο Κέντρο αυτή τη δεδομένη στιγμή, αναπόφευκτα έχει αντίκτυπο στους διαμένοντες σε αυτό και στην πλήρη απόλαυση των ανθρωπίνων τους δικαιωμάτων.
- Ειδικότερα δε, στις περιπτώσεις στις οποίες άτομα εξακολουθούν να παραμένουν στο Κέντρο λόγω των προνοιών του Διατάγματος παρότι πληρούνται οι προϋποθέσεις για να εξέλθουν από αυτό μετά από την ολοκλήρωση των νενομισμένων διαδικασιών, δημιουργούν πρόβλημα στην ομαλή μετάβαση προσώπων από τους χώρους της καραντίνας στο κύριο μέρος του κέντρου όπου οι συνθήκες διαβίωσης στα σπιτάκια είναι άκρως βελτιωμένες.
- Αντιθέτως η παραμονή των προσώπων αυτών στο Κέντρο, ενώ παρουσιάζουν διεύθυνση παραμονής και ενώ έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία υποβολής των αιτήσεων για άσυλο, δεν εξυπηρετεί οποιοδήποτε σκοπό και συνεπώς το μέτρο της απαγόρευσης εξόδου δεν μπορεί να κριθεί στα πλαίσια οποιασδήποτε αναλογικότητας, όπως ίσχυε τον Απρίλιο που δεν ήταν δυνατό να υποβληθούν οι εν λόγω αιτήσεις.
- Ως απότοκο των προαναφερθέντων, ανακύπτουν προβλήματα, ιδίως στους χώρους απομόνωσης/καραντίνας, όπου οι φιλοξενούμενοι αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα σε σχέση με τις συνθήκες υγιεινής, και ελλοχεύει ο κίνδυνος για την περαιτέρω εξάπλωση του ιού COVID-19, εφόσον παρα την πάροδο των 14 ημερών εξακολουθούν να παραμένουν εκεί λόγω ελλείψεως

χώρου στον κυρίως χώρο του Κέντρου, που να επιτρέπει την μεταφορά τους.

- Όπως αναφέρει το Ευρωπαϊκό Κέντρο Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων (ECDC), ο υπερπληθυσμός σε κέντρα υποδοχής και φιλοξενίας μεταναστών, αποτελεί περιβαλλοντικό παράγοντα ο οποίος αυξάνει την έκθεση των ατόμων που φιλοξενούνται σ' αυτά στον ιό COVID-19. Η δε απουσία κατάλληλων μέτρων πρόληψης, επιτείνει την εξάπλωση των κρουσμάτων σε κέντρα υποδοχής και φιλοξενίας.¹
- Η εκκρεμότητα δε, συναρμολόγησης των προκατασκευασμένων σπιτιών, όπως αναφέρεται πιο πάνω, προς αντικατάσταση των αντίσκηνων, επουδενί δεν δύναται να δικαιολογηθεί, ενώ παραμένουν πρόσωπα σε αντίσκηνα, μόνο από το γεγονός ότι δεν υπάρχει συνεννόηση με τους αρμοδίους για την συναρμολόγηση και τοποθέτηση τους. Η οποιαδήποτε διαφωνία των εμπλεκόμενων μερών σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να επηρεάζει πρόσωπα που παραμένουν σε αντίσκηνα ενώ θα μπορούσαν άμεσα να έχουν καλύτερες συνθήκες διαβίωσης.
- Περαιτέρω, οι συνθήκες στο χώρο καραντίνας υπ' αρ. 8, όπου φιλοξενούνται τα άτομα που έχουν βρεθεί θετικά στον ιό, ουδόλως συνάδουν με τα διεθνή πρότυπα και τα υγειονομικά πρωτόκολλα, αφού 23 άτομα εξυπηρετούνται από μια μόνο τουαλέτα και δεν έχουν πρόσβαση σε ντους/μπάνιο.
- Επιπρόσθετα, η ελλιπής ή/και παντελής έλλειψη ηλεκτροδότησης στους χώρους απομόνωσης/καραντίνας, δυσχεραίνει περισσότερο την κατάσταση των διαμενόντων.
- Περαιτέρω η διαπίστωση ότι στο Κέντρο διαμένουν άτομα που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες, όπως εγκυμονούσες δημιουργεί την ανάγκη για ένα προληπτικό ιατρικό έλεγχο (medical screening) κατά την είσοδο των αιτητών/αιτητριών στο Κέντρο ώστε να εντοπίζεται άμεσα η ευαλωτότητα και σε συνεννόηση των εμπλεκόμενων Υπουργείων να δημιουργούνται οι προϋποθέσεις για φιλοξενία σε ασφαλέστερο υπό τις περιστάσεις μέρος .

---

¹ Απόσπασμα από Τεχνική Αναφορά ημερομηνίας 15 Ιουνίου 2020

ΣΤ. Εισηγήσεις

43. Υπό το φώς των ανωτέρω εισηγούμαι όπως :

- 1. Παραχωρηθεί άμεσα άδεια εξόδου από το Κέντρο στους 200 διαμένοντες** σ' αυτό οι οποίοι , όπως μας έχει λεχθεί από τους υπεύθυνους του Κέντρου, **πληρούν τις σχετικές προϋποθέσεις για να εξέλθουν.**
- 2. Διευθετηθεί άμεση μεταφορά εκτός του Κέντρου των 13 ασυνόδευτων ανήλικων** οι οποίοι είναι μεν έτοιμοι να μεταφερθούν **σε άλλες δομές** αλλά λόγω του οικείου Διατάγματος εξακολουθούν να φιλοξενούνται στο Κέντρο, ενώ για όσους ασυνόδευτους ανήλικους βρίσκονται σε χώρους καραντίνας θα πρέπει να διασφαλιστεί επίσης safe zone, κατα παρόμοιο τρόπο που υπάρχει στους χώρους μη καραντίνας.
- 3. Παράλληλα, θα πρέπει το Υπουργείο Εσωτερικών, σε πλήρη συντονισμό με το Υπουργείο Υγείας και τις ΥΚΕ, να προχωρήσει άμεσα στην αξιολόγηση των αναγκών όλων των διαμενόντων στο Κέντρο που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες, μαζί με τους ασυνόδευτους ανήλικους, για την άμεση μεταφορά τους σε κατάλληλες δομές εκτός του Κέντρου,** σύμφωνα με το σχετικό Διάταγμα το οποίο παρέχει εξουσία για παροχή σχετικής άδειας στον Υπουργό Εσωτερικών, ενώ παράλληλα να διενεργείται ένα προκαταρκτικό **medical screening** με τη είσοδο των προσώπων στο Κέντρο.
- 4. Οι ενέργειες οι οποίες γίνονται για τη λειτουργία και δεύτερου ειδικά διαμορφωμένου χώρου καραντίνας (καταλύματος) εκτός κέντρου, στον οποίο θα μεταφερθούν τα θετικά στον ιό άτομα που διαμένουν στο Κέντρο, θα πρέπει να επισπευσθούν, ούτως ώστε τα άτομα αυτά να μεταφερθούν άμεσα εκτός του Κέντρου,** τόσο για την προστασία της δικής τους υγείας, αλλά και των υπόλοιπων διαμενόντων, προς αποφυγής της εξάπλωσης του ιού.
- 5. Τα άτομα που συμπληρώνουν 14 ημέρες παραμονής σε χώρο καραντίνας και είναι αρνητικά στον ιό, να μεταφέρονται άμεσα εκτός της καραντίνας και συγκεκριμένα στον κυρίως χώρο του Κέντρου.**
- 6. Η απρόσκοπτη παροχή ηλεκτρικού ρεύματος σε όλους τους χώρους του Κέντρου και οι όποιες ενέργειες που απαιτούνται**

προς αυτή την κατεύθυνση, **θα πρέπει να ολοκληρωθούν άμεσα** . Στη δε περίπτωση που η λειτουργία του υποσταθμού της ΑΗΚ καθυστερήσει περαιτέρω, θα πρέπει να εξεταστούν εναλλακτικοί τρόποι πλήρους ηλεκτροδότησης του Κέντρου.

- 7.** Η **αντικατάσταση των αντίσκηνων με τα ήδη υπάρχοντα αλλά ασυναρμολόγητα προκατασκευασμένα σπιτάκια**, θα πρέπει να γίνει εντός των επόμενων ημερών. Ταυτόχρονα, θα πρέπει να υλοποιηθούν και οι απαιτούμενες **εργασίες διαμόρφωσης του εδάφους** προς αποφυγή των προβλημάτων που παρατηρούνται σε περιόδους έντονων βροχοπτώσεων, σε χώρους καραντίνας.
- 8.** Αύξηση του **αριθμού των χώρων υγιεινής**, ιδίως στους χώρους της καραντίνας/απομόνωσης και επίλυση του προβλήματος της **απρόσκοπτης παροχής ζεστού νερού**.
- 9.** Όσον αφορά στο θέμα της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης στους διαμένοντες στο Κέντρο, επισημαίνω εκ νέου την ανάγκη για **καθημερινή παρουσία ιατρού** και την **αύξηση του αριθμού των νοσηλευτών** στο Κέντρο, καθώς επίσης θα πρέπει να διενεργηθούν οι απαιτούμενες ενέργειες για την επίλυση των προβλημάτων που παρατηρούνται με τις ελλείψεις στη διάθεση φαρμάκων και στην **καθυπόληση έκδοσης των Καρτών Υγείας** στους διαμένοντες.

Η Έκθεση υποβάλλεται στους Υπουργούς Εσωτερικών και Υγείας και κοινοποιείται στη Διευθύντρια των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας για συντονισμό και εξέταση όλων των ενδεχομένων μέτρων προς υλοποίηση των εισηγήσεων .

Μαρία Στουλιού-Λοττίδη

**Επίτροπος Διοικήσεως και
Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων**

**Εθνικός Μηχανισμός Πρόληψης
των Βασανιστηρίων και Άλλων Μορφών
Σκληρής, Απάνθρωπής και Εξευτελιστικής Μεταχείρισης ή Τιμωρίας**

Εθνική Ανεξάρτητη Αρχή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων